Nederland Klimaatkampioen

Van code rood, naar code groen. Van (wan)hoop naar actie

De kunst van het aanpassen en het meebewegen met natuur

NL2120

Nationale Top Natuurlijke Koolstofvastlegging
16 junil 2026
Dr.h.c. T. van Hattum

"Fly, If you can't fly, run. If you can't run, walk.

If you can't walk, crawl. But by all means, keep moving"

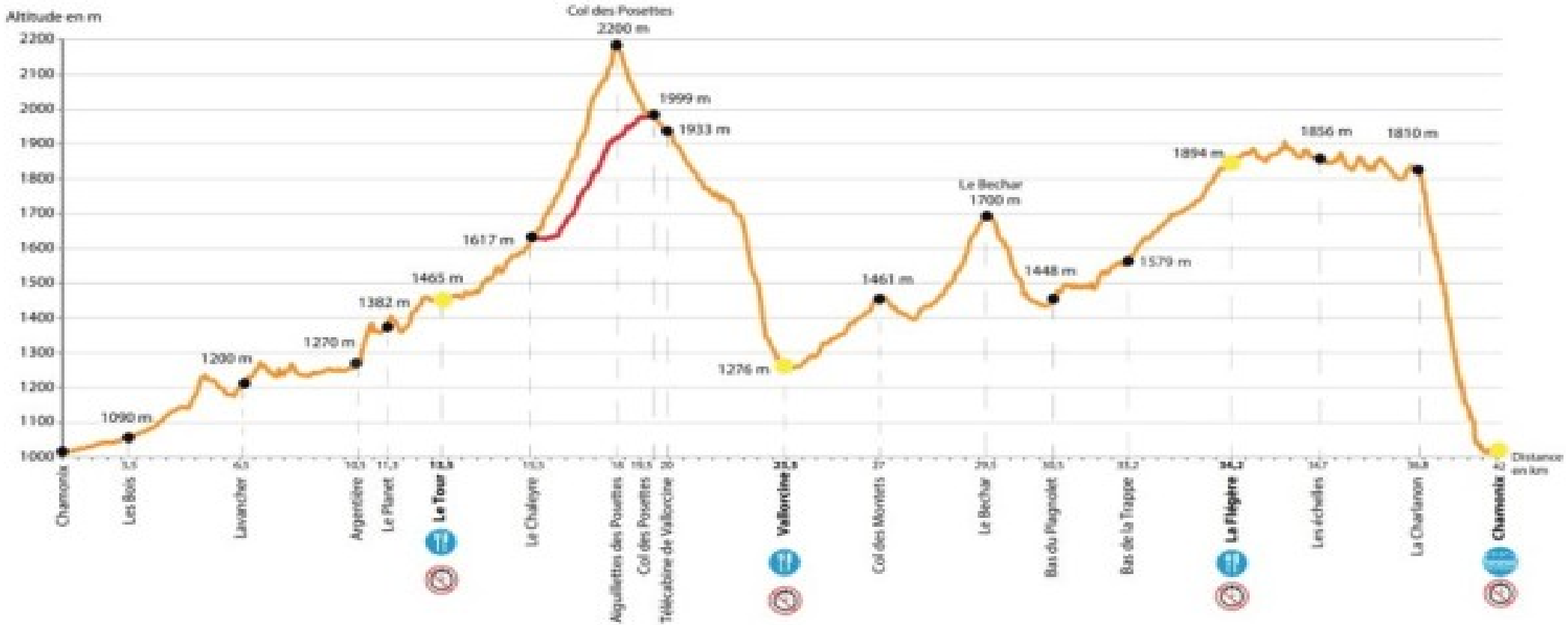
Martin Luther King Jr.

Nasa

1643

MARATHON DU MONT-BLANC

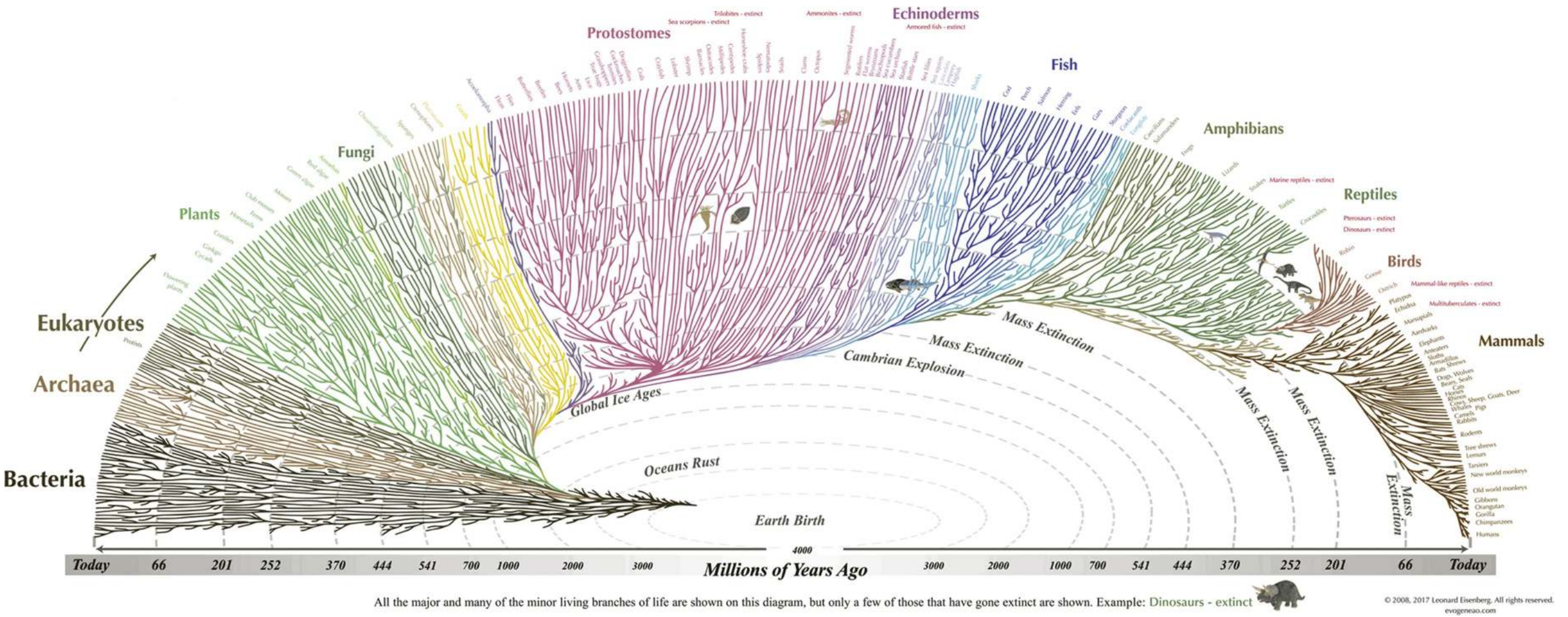
Tracé rouge repli en fonction des conditions météo

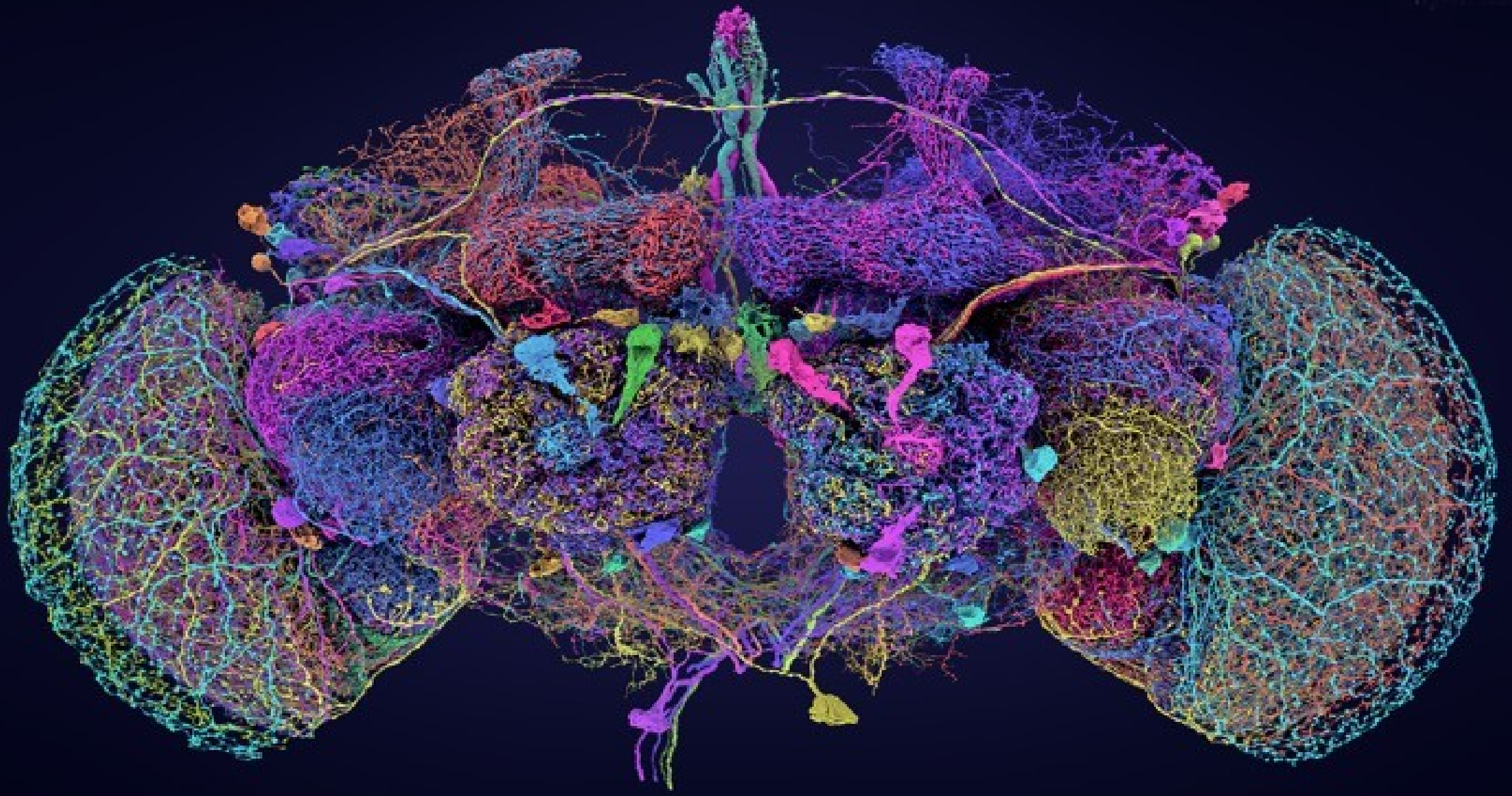

2000
1950
2120
TIM

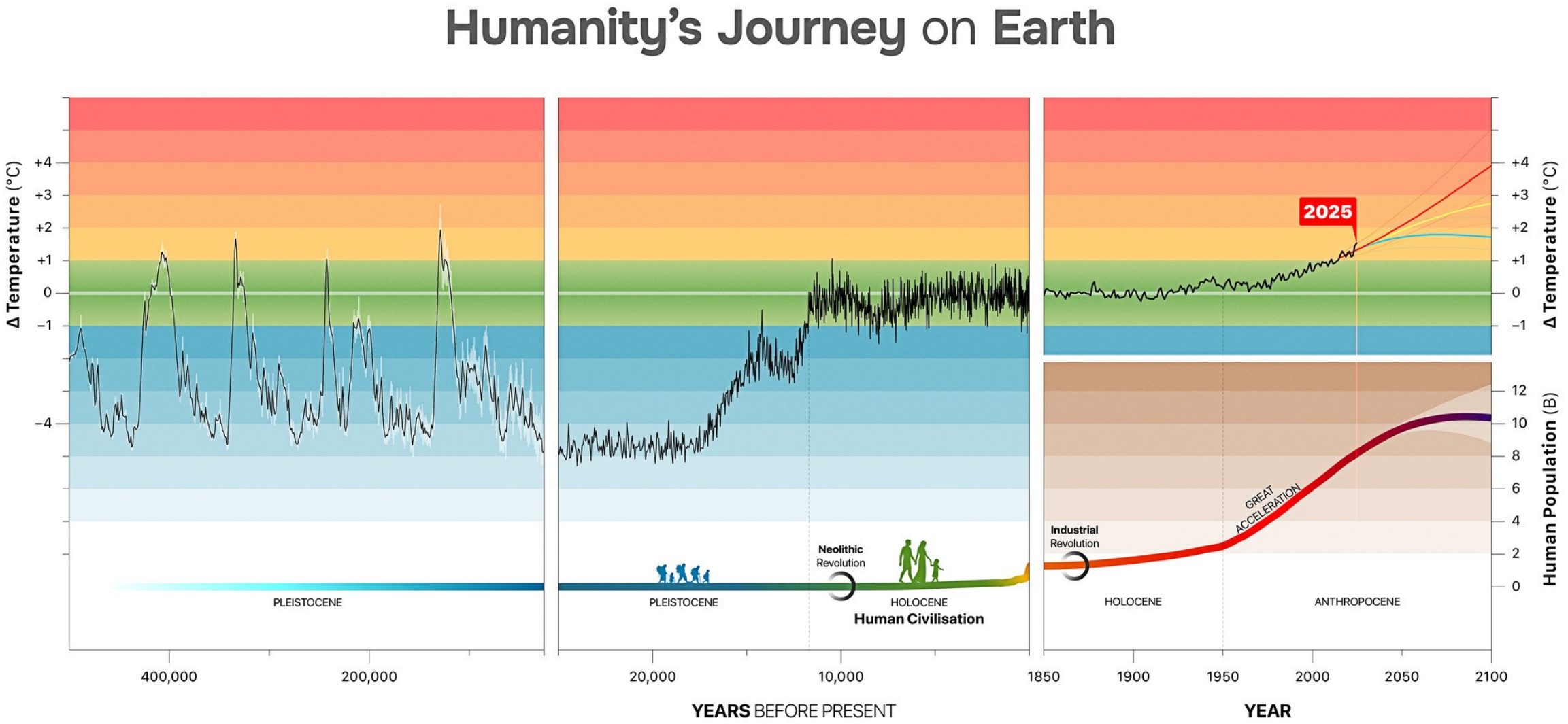
Symfonie van het leven: 3,8 miljard jaar evolutie

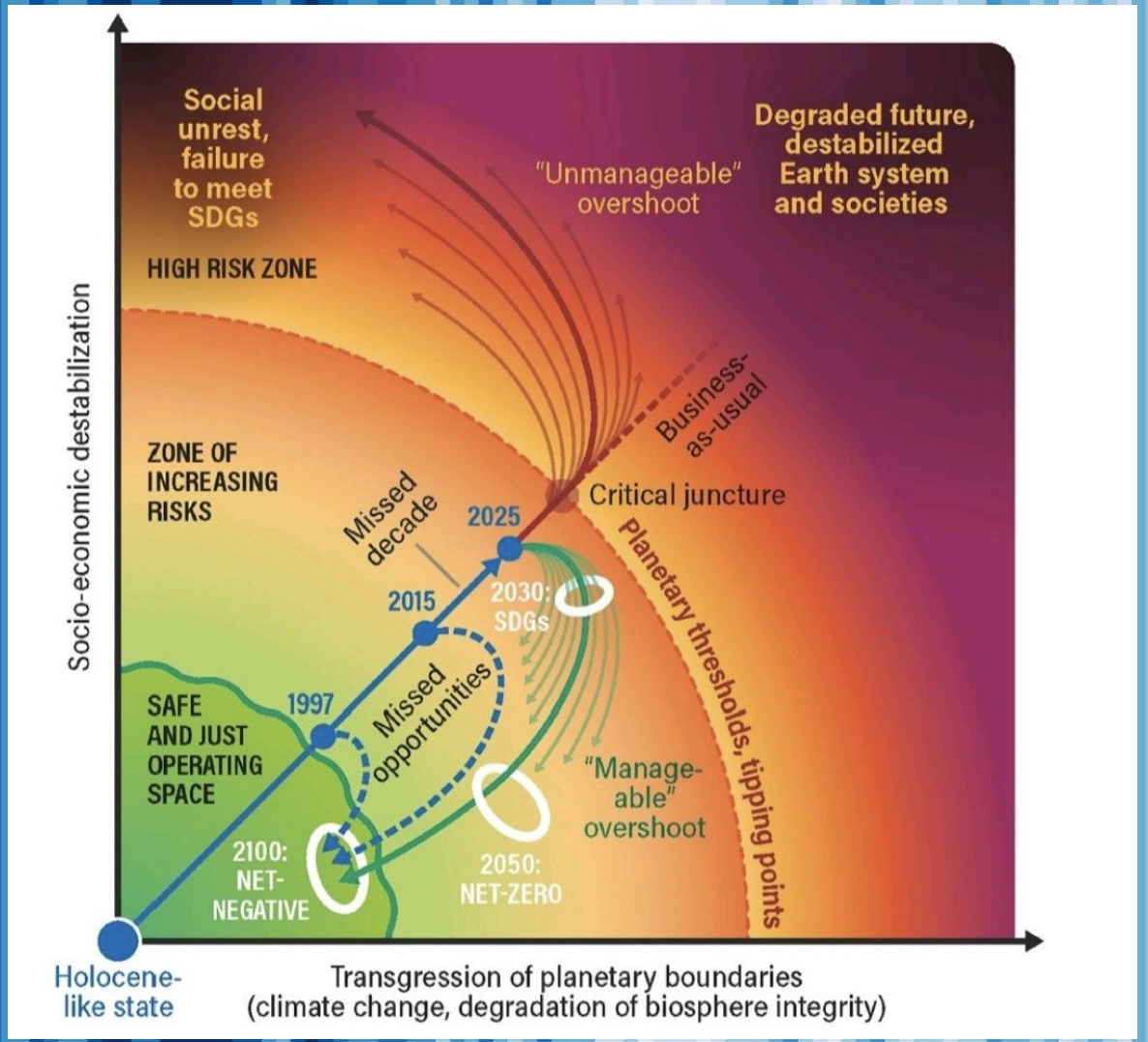
Credit: Tyler Sloan and Amy Sterling for FlyWire, Princeton

De reis van Homo sapiens in 20 seconden

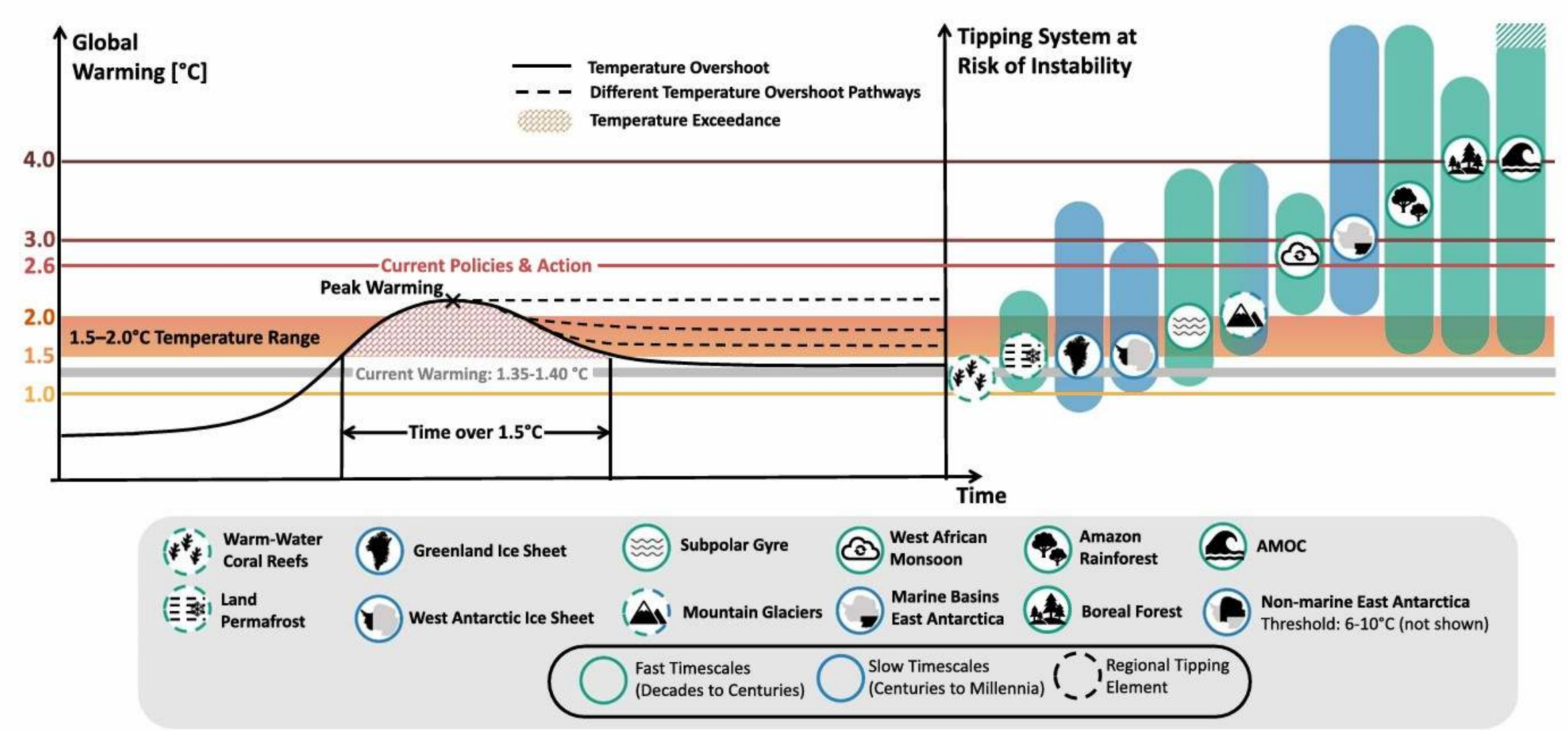

Key message IPCC – Code Rood

Zo kort mogelijke ‘overshoot’ 1,5 °C van levensbelang

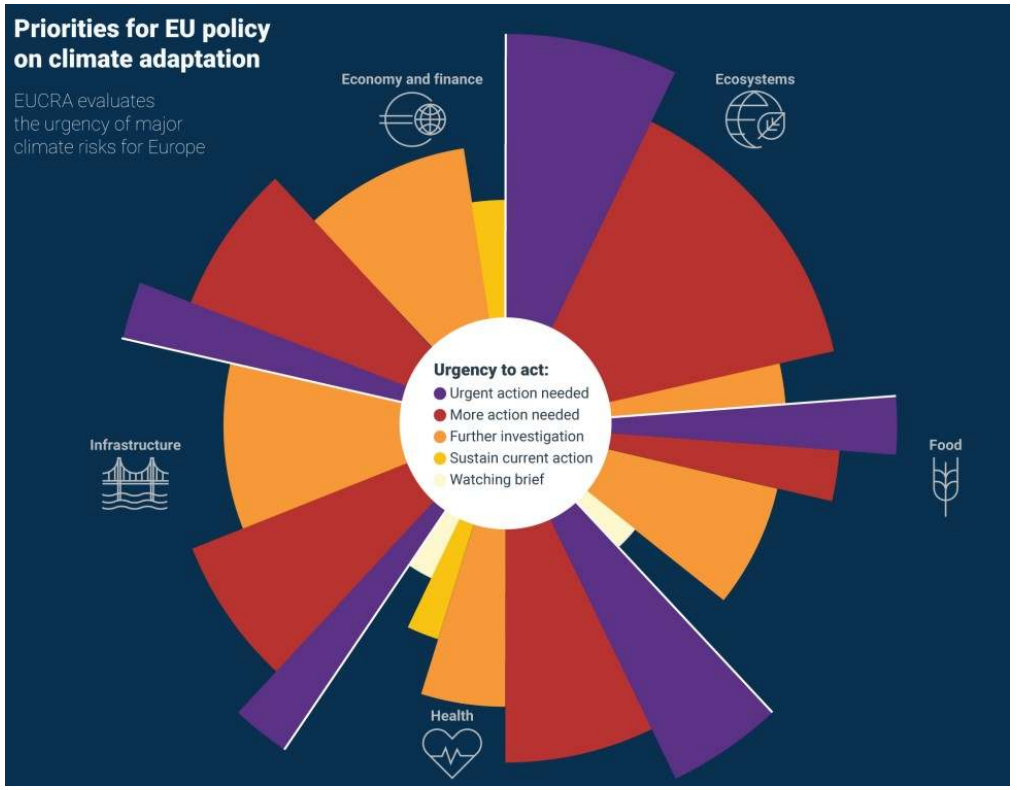

Bron: Paul D L Ritchie et al 2026

Europa niet voorbereid op nieuwe klimaat (EEA, 2024)

Key messages

- Europa warmt 2 x sneller op
- Europa moet zich voorbereiden op extreme hitte met bijbehorende gezondheidsrisico's en natuurbrand
- Zuid-Europa moet rekening houden met een water en voedsel crisis
- Ecosystemen komen steeds verder onder druk te staan door snelle opwarming

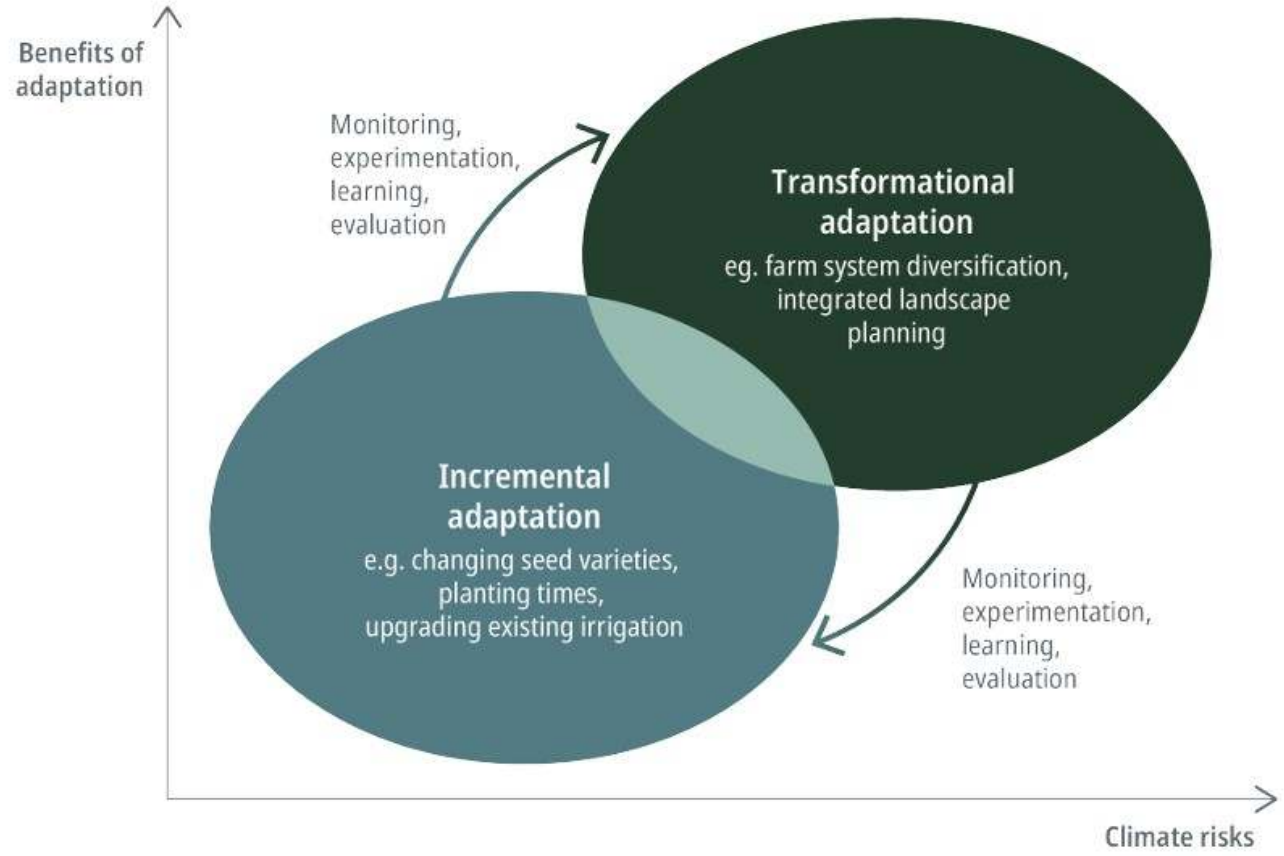
(Source: EEA, 2024)

Klimaatschade EU nu al 50 miljard euro, slechts een kwart is verzekerd!!

WAGENINGEN UNIVERSITY & RESEARCH

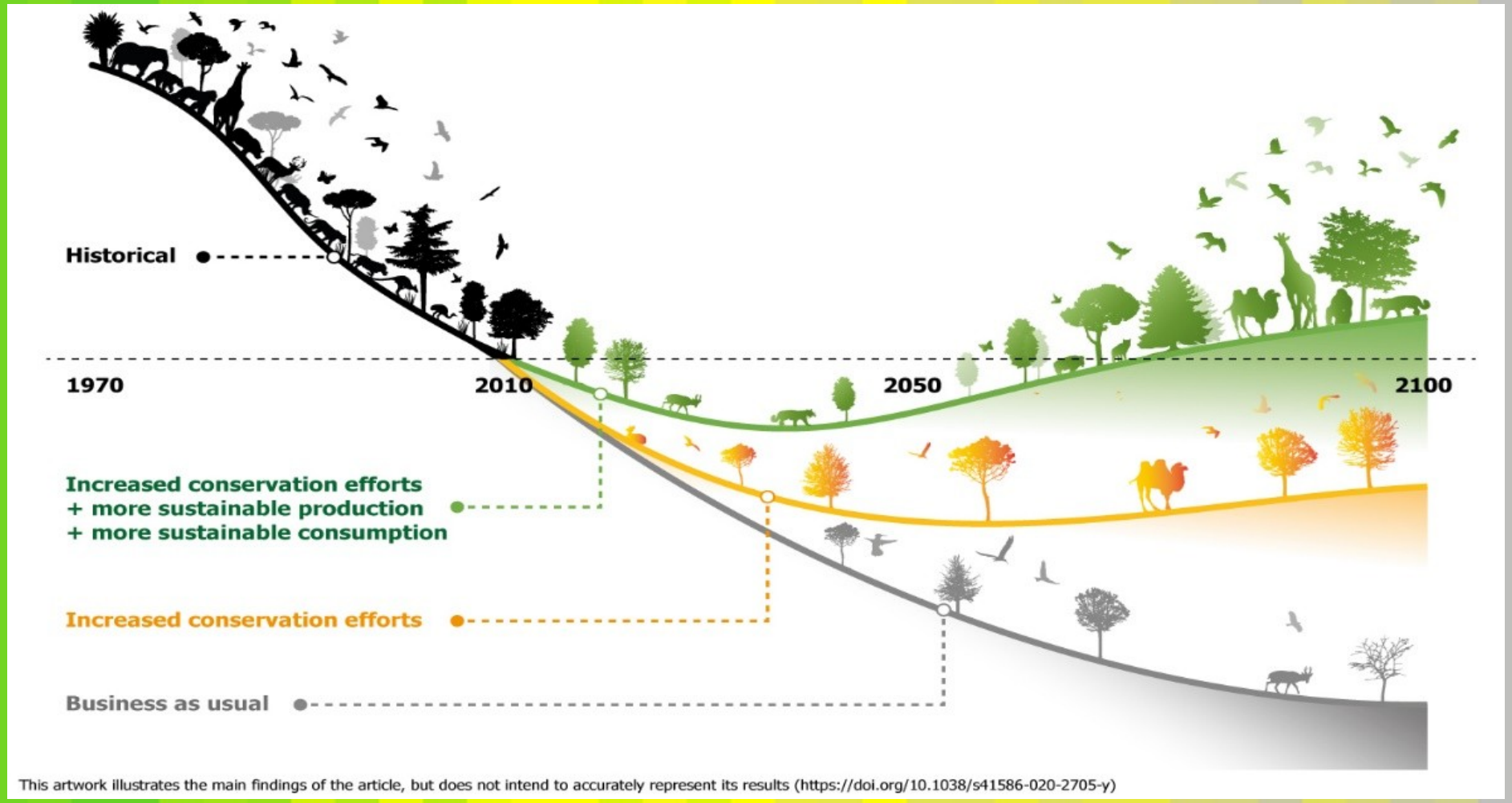
Adapt for > 3 °C (ESABCC, 2026)

Source: Adapted from Ferguson et al. (2022).

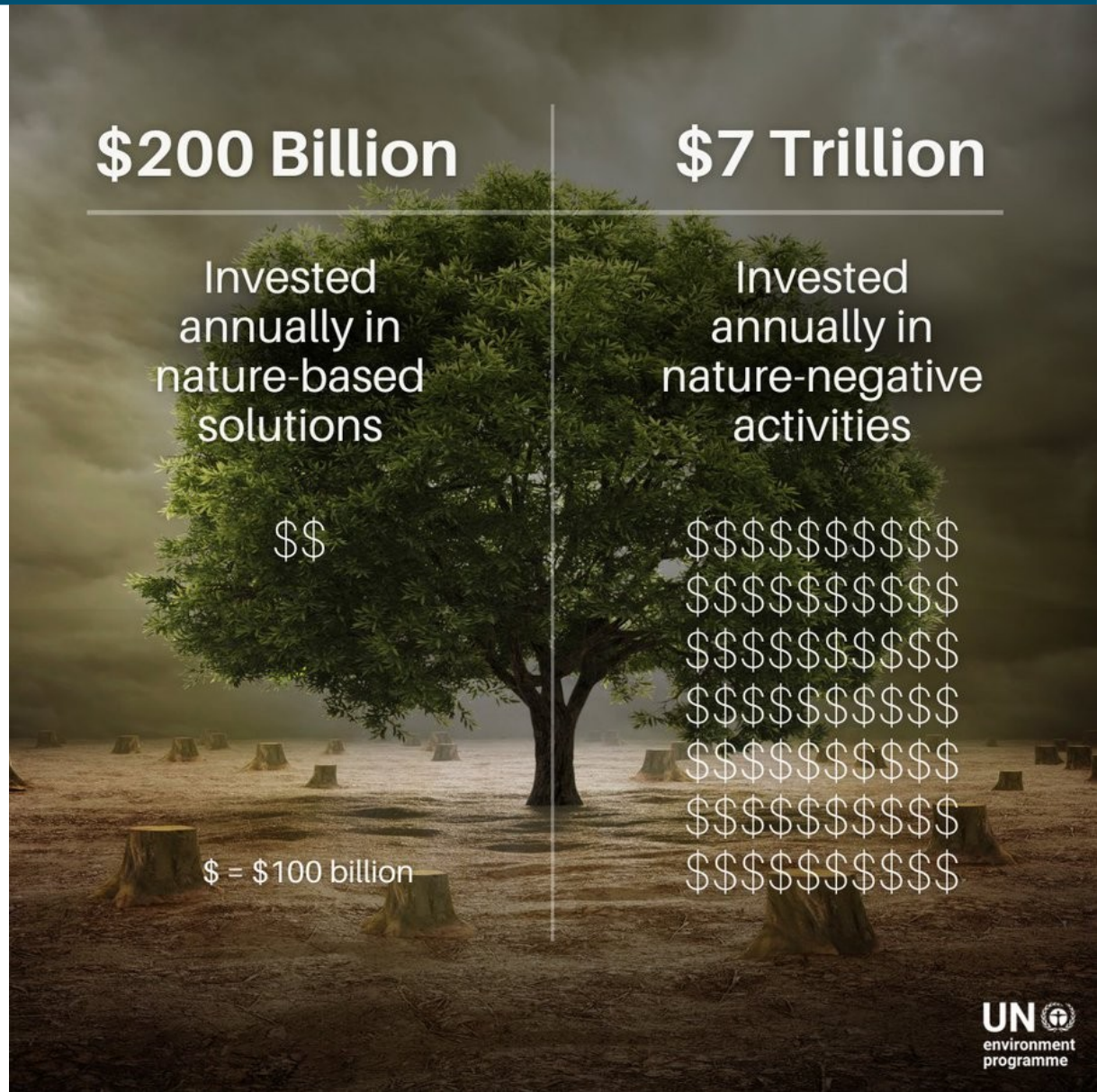
EASBCC, 2026

Verlies aan biodiversiteit (IPBES, 2019)

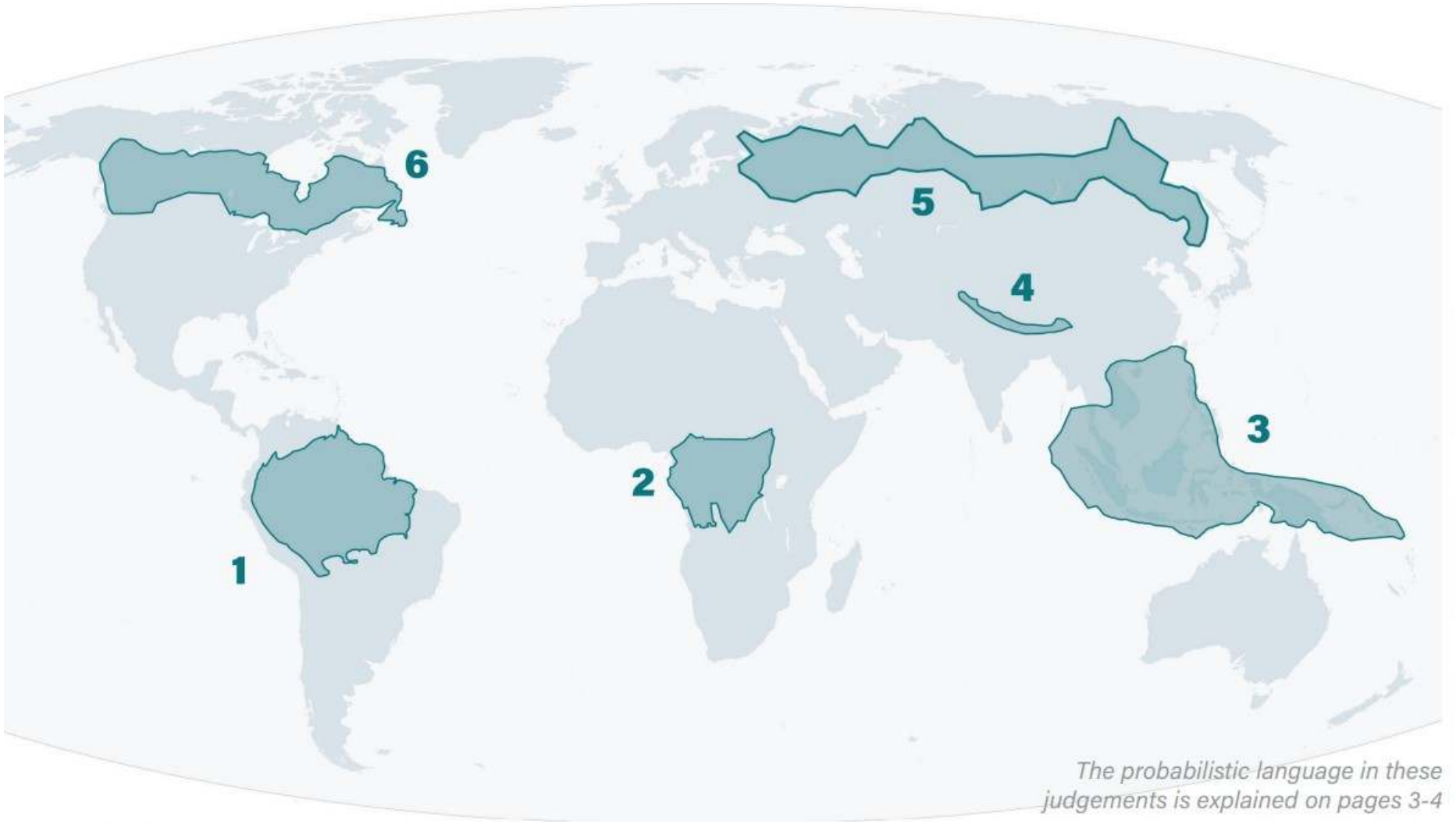
The economics of biodiversity (Dasgupta Review, 2021)

- Ons welzijn en onze economie is afhankelijk van onze meest waardevolle asset: de natuur
- We geven 35 x meer geld uit aan praktijken die natuur vernietigen dan praktijken die de natuur herstellen
- Natuurherstelverordening stelt Nederland voor grootste ecologische verbouwing ooit

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Rapport Britse geheime dienst

Ecosystem regions

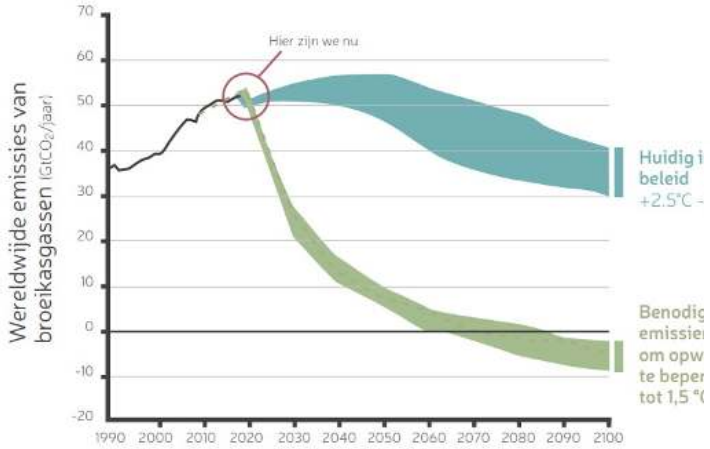
1	**Amazon rainforest** Latin America *Transition timescale: 50-100yrs* Realistic possibility of collapse starting from 2050	Low confidence
2	**Congo Basin** Africa *Transition timescale: Uncertain* Realistic possibility of collapse starting from 2050	Low confidence
3	**Coral reefs** SE Asia *Transition timescale: 10 years* Realistic possibility of collapse starting from 2030 **Mangroves** SE Asia *Transition timescale: Uncertain* Realistic possibility of collapse starting from 2050	Medium confidence
4	**Himalayas** Asia *Transition timescale: 50-1000yrs* Realistic possibility of collapse starting from 2030	Medium confidence
5	**Boreal forests** Russia *Transition timescale: 40-100yrs* Realistic possibility of collapse starting from 2030	Low confidence
6	**Boreal forests** Canada *Transition timescale: 40-100yrs* Realistic possibility of collapse starting from 2030	Low confidence

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

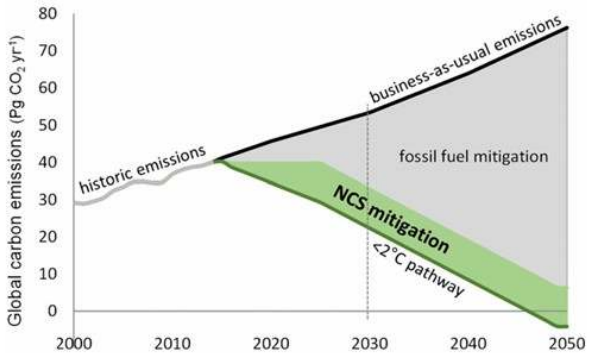
Klimaat- + biodiversiteitscrisis verbonden

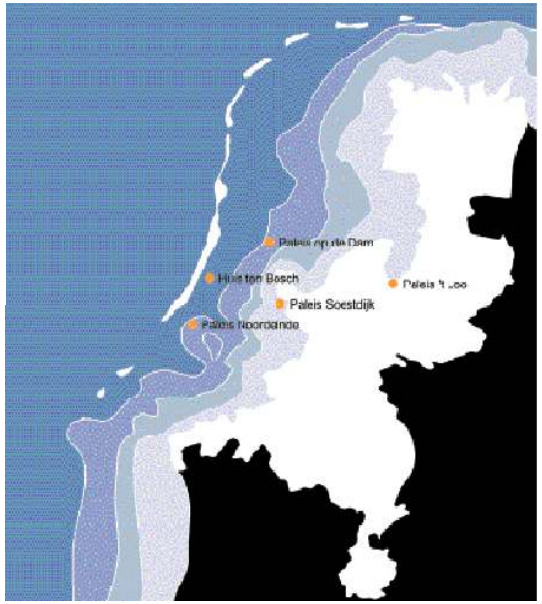
Klimaat en biodiversiteits actie

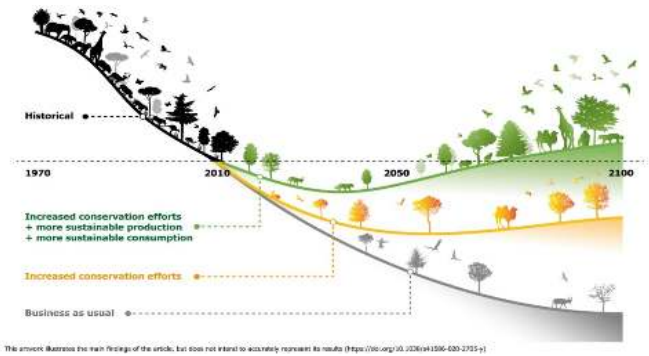
Mitigatie - Emissiereductie

Mitigatie – Natuurlijke Koolstofvastlegging

Adaptatie

Herstel biodiversiteit

2.62
2.43
@RLOppenheimer
VRIJ NAAR MUNCH

Change Curve (Kubler-Ross, 1969)

Morale, ene…hance

1 Shock

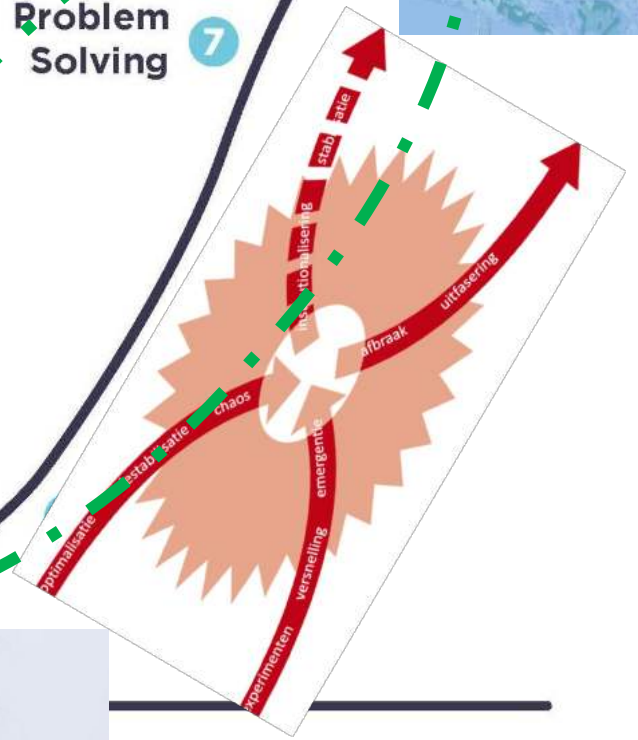
2 Denial

3 Anger & Blame

4 Bargaining & Self Blame

5 Depression & Confusion

7 Problem Solving

Een nieuw verhaal van hoop en actie

Gezonde biosfeer als basis

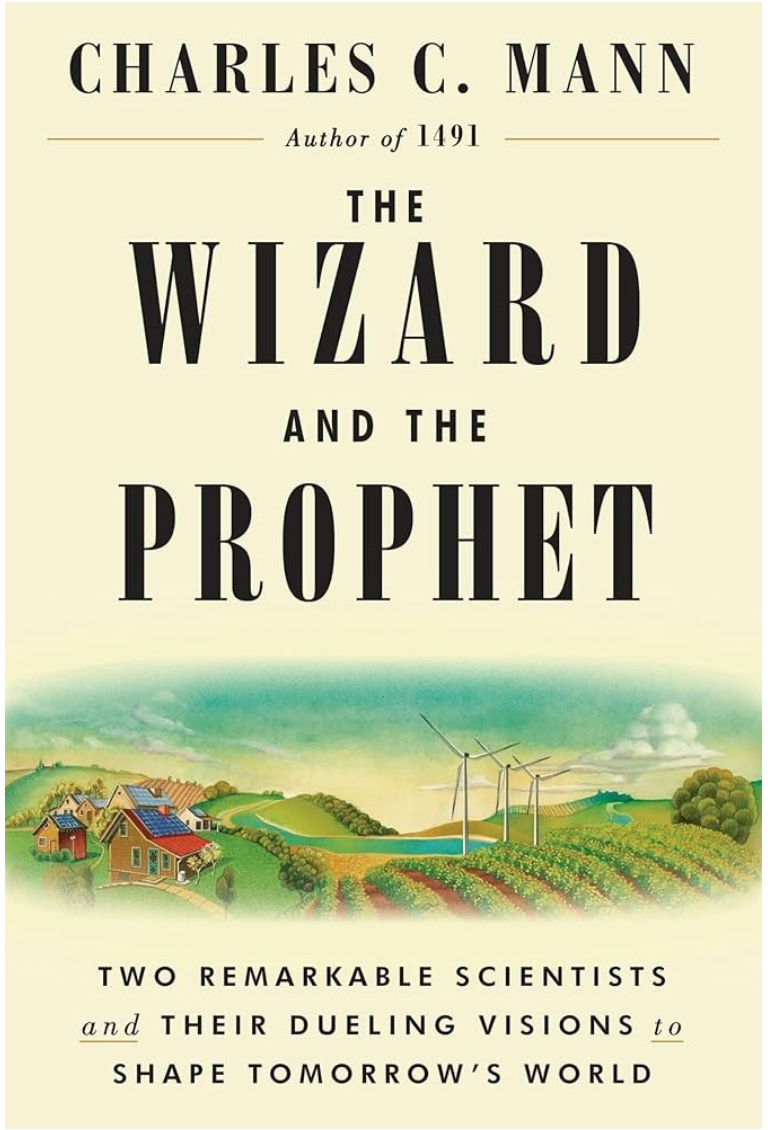
source: Rockström, Stockholm Resilience Institute, 2018

Tovenaar en de profeet

"I think the biggest innovations of the 21st century will be at the intersection of biology and technology.

A new era is beginning."

Steve Jobs

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Nature-based solutions

Natuurlijke klimaatoplossingen kunnen wereldwijd voor 1/3 bijdragen aan kosteneffectieve klimaatmitigatie richting 2030 en bijdragen aan het beschermen van leefgemeenschappen, ecosystemen and biodiversiteit.

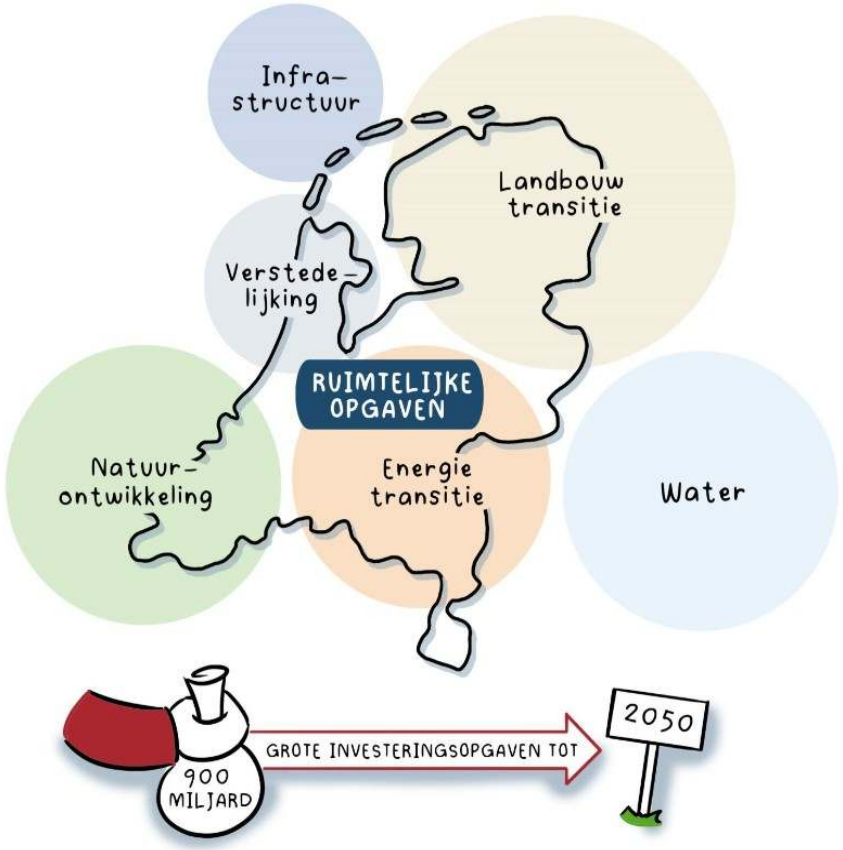

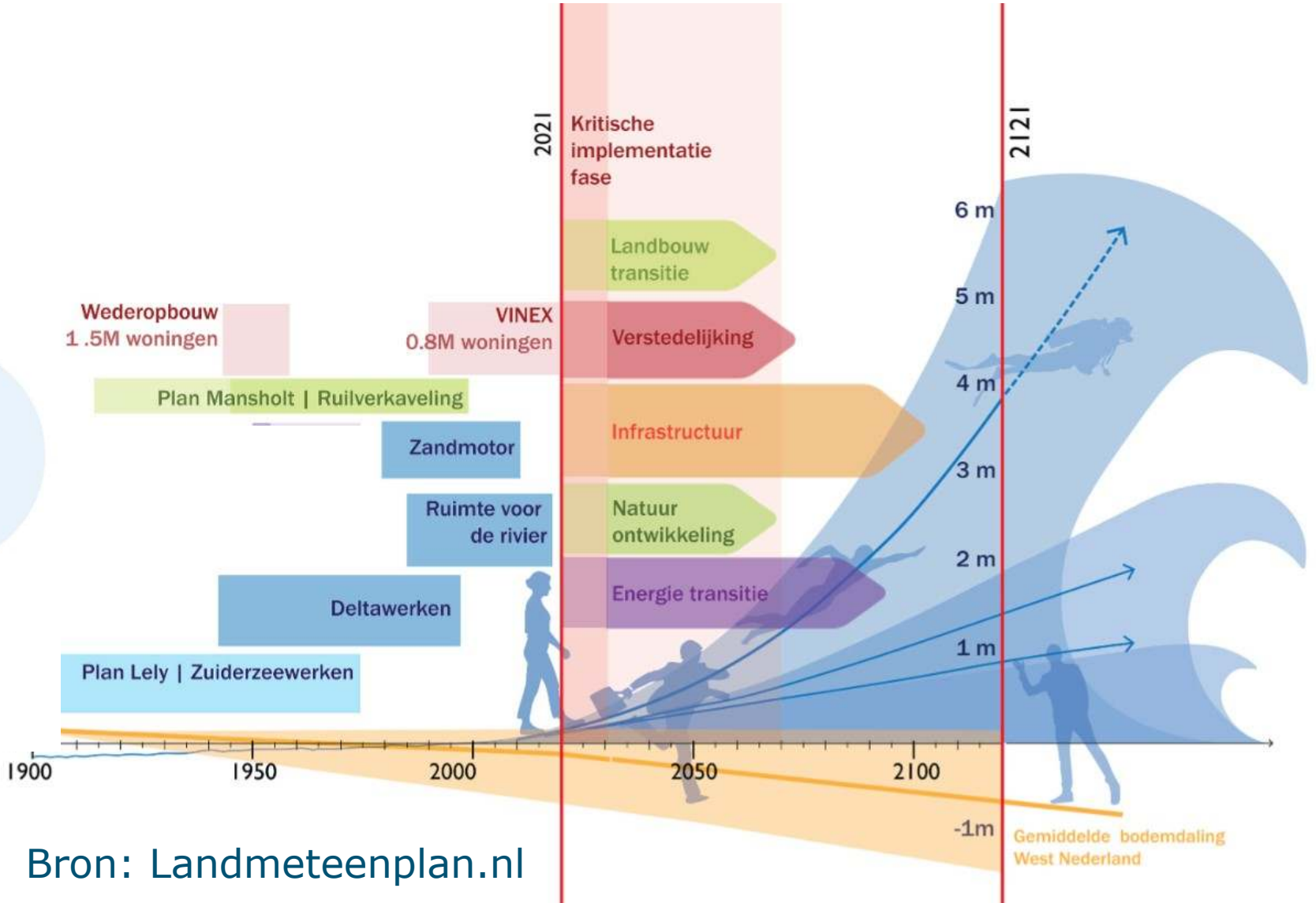

Een nieuw verhaal voor Nederland

Grootste verbouwing ooit - 900 Meuro tot 2050

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Bron: Landmeteenplan.nl

Het piept en kraakt in ons land....

Toekomstateliers

5 nieuwe ontwerpprincipes

5. Circulaire en klimaatpositieve economie

4. Natuurpositieve samenleving

3. Meebewegende –adaptieve– ruimtelijke inrichting

2. Optimaal benutten van water

1. Natuurlijk systeem aan de basis

Nederland in 2120

Veerkrachtige deltanatuur met rewilding corridors

Voskamp et al., 2023

Hernieuwbare energie in biodiverse landschappen
Voskamp et al., 2023

Meer ruimte voor water en landschappen inrichten als spons

Voskamp et al., 2023

Productieve natuur-inclusieve landschappen voedsel+biobased

Voskamp et al., 2023

Compacte groene steden op de hoge gronden

Voskamp et al., 2023

Adaptief wonen in overstromingsgevoelige gebieden

Voskamp et al., 2023

Behoefte aan hoopvol toekomstperspectief

deVolkskrant

LANDSCHAP

2120: een groen land met brede rivieren

Onderzoekers van Wageningen University maakten een kaart van Nederland over 100 jaar. Als zij gelijk krijgen, zijn dit de grootste gevolgen.

Sieden in het groen, geen kades langs de Maas en gehalveerde landbouwgrond

LINDA.NL

HOME NIEUWS KUKEN LOVES ALLES OVER LINDA

ASJEMENOU

ZO ZIET NEDERLAND ER OVER HONDERD JAAR UIT VOLGENS DEZE WETENSCHAPPERS

GEENSTIJL

Tendentieus, ongefundeerd & nodeloos kwetsend

Kaart. Nederland over 100 jaar

Goed nieuws. We zijn in 2120 NIET verzopen

Klimaat en Energie

2020
2120
NL als
Living Lab
De toekomst begint vandaag

NL2120 consortiumpartners

ARK Rewilding Nederland
Deltares
Dordrecht
drift for transition
EcoShape building with nature
IUCN National Committee of The Netherlands
ivn natuur educatie
Natuur & Milieu
de natuur en milieufederaties
Natuurmonumenten
Stichting De Noordzee
provinsje fryslân provincie fryslân
Gemeente Rotterdam
SOORTENNL
Staatsbosbeheer
TU Delft
University of Twente.
Universiteit Utrecht
Vogelbescherming Nederland
Wageningen University & Research
WWF

EcoShape

ARCADIS
Boskalis
Fugro
Haskoning Enhancing Society Together
HKV Lijn in Water
SWECO
Van Oord Marine ingenuity
Wetlands International
Witteveen+Bos

Onderwijs

AERES
CIVGROEN Centrum voor Innovatief Vakmanschap
CoE GROEN Centre of Expertise
delta platform Centre of Expertise Water & Climate
van hall larenstein university of applied sciences
has hogeschool
HZ University of Applied Sciences
inholland hogeschool
Yuverta

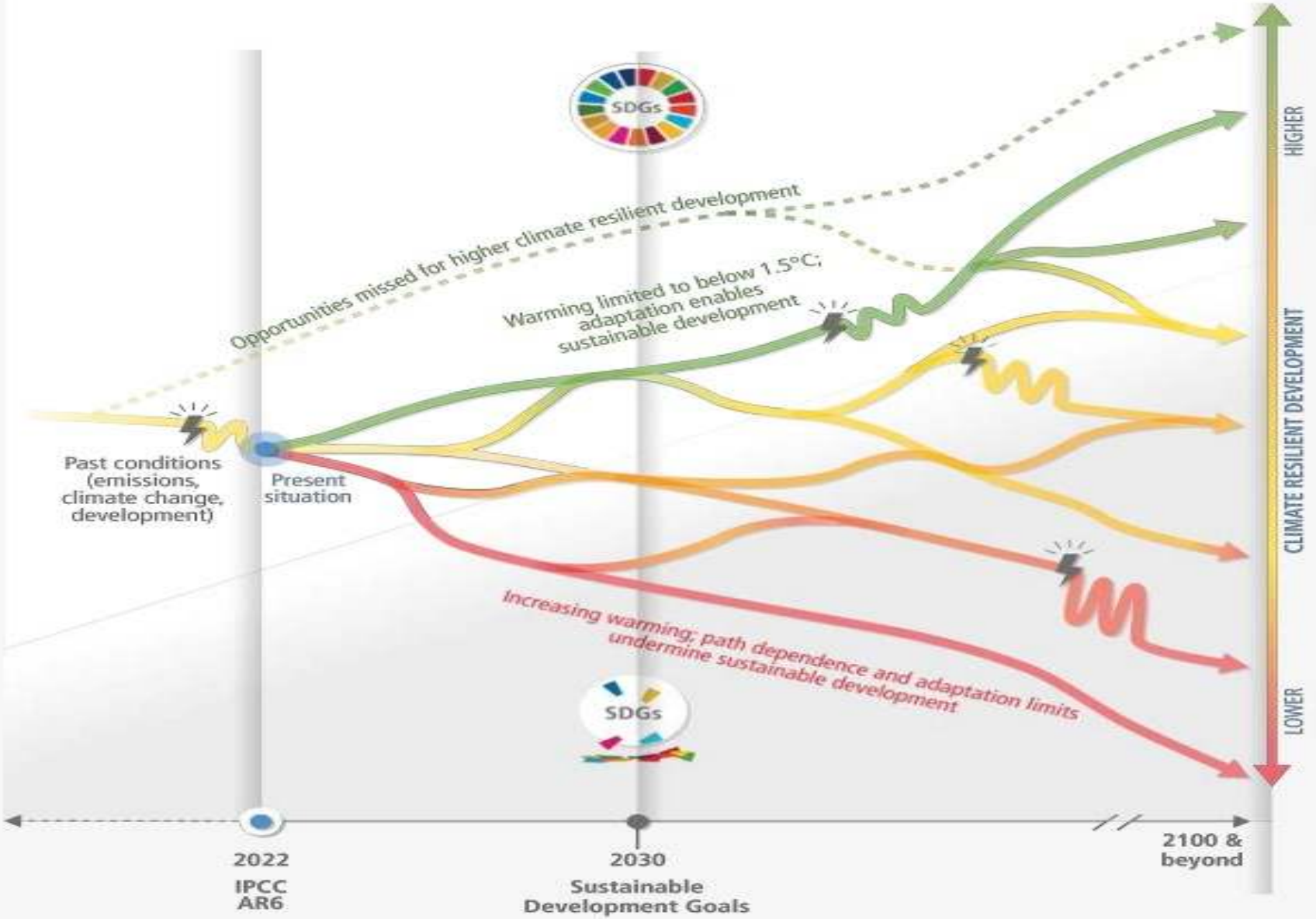
Van kampioen maakbaarheid naar kampioen natuurlijkheid

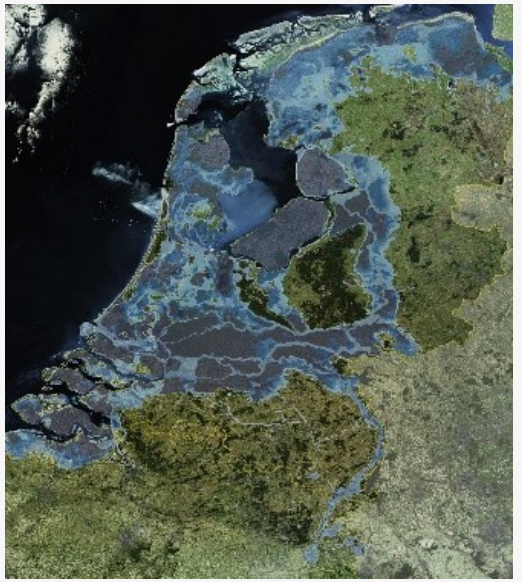

Groen waar het kan, grijs waar het moet.

Toekomst begint vandaag: 5 boodschappen van hoop

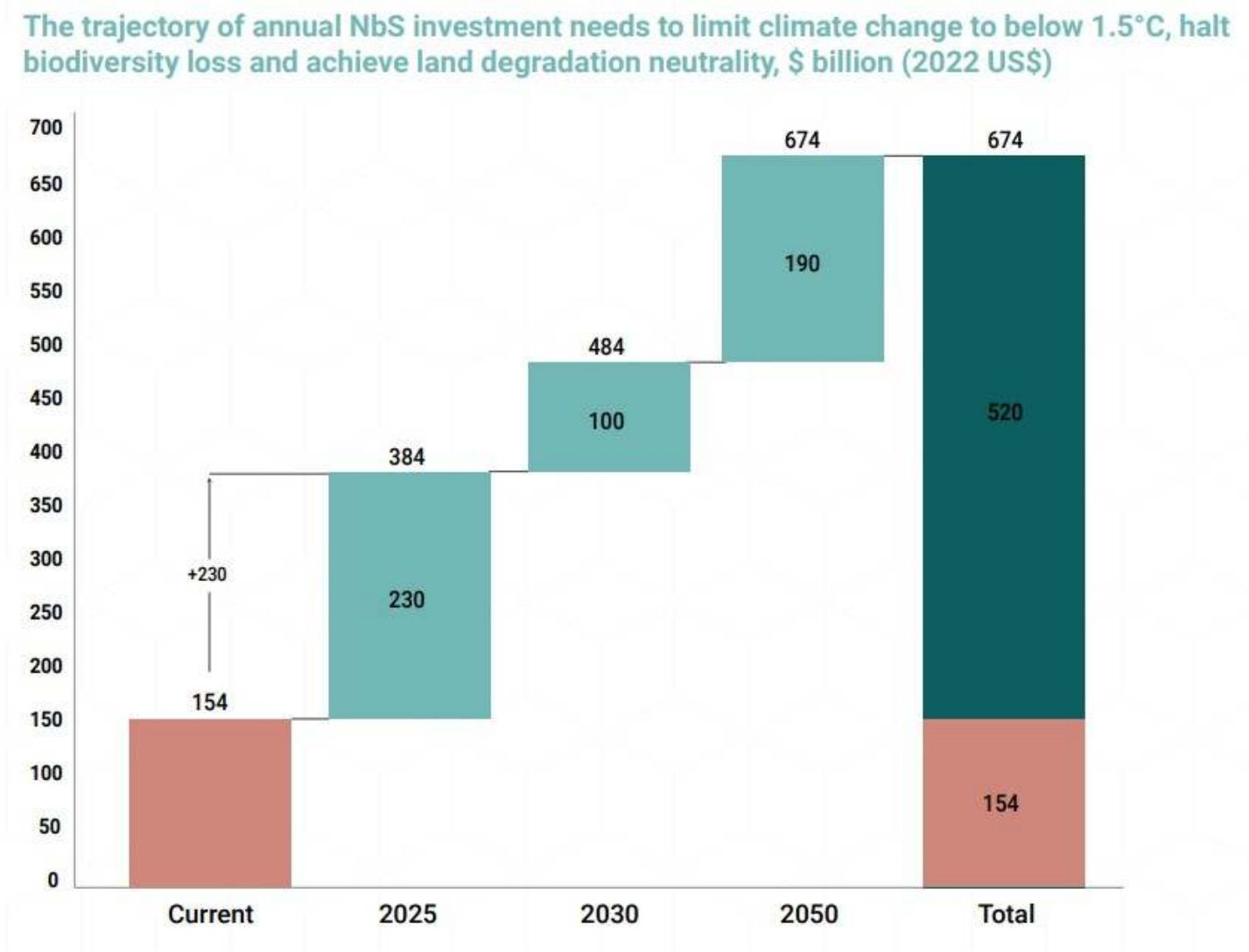

#1 De aandacht voor NBS groeit

- > Market for Green Hydrogen (130 billion US Dollar in 2030)
- > Market computer chips (600 billion US Dollar in 2020)

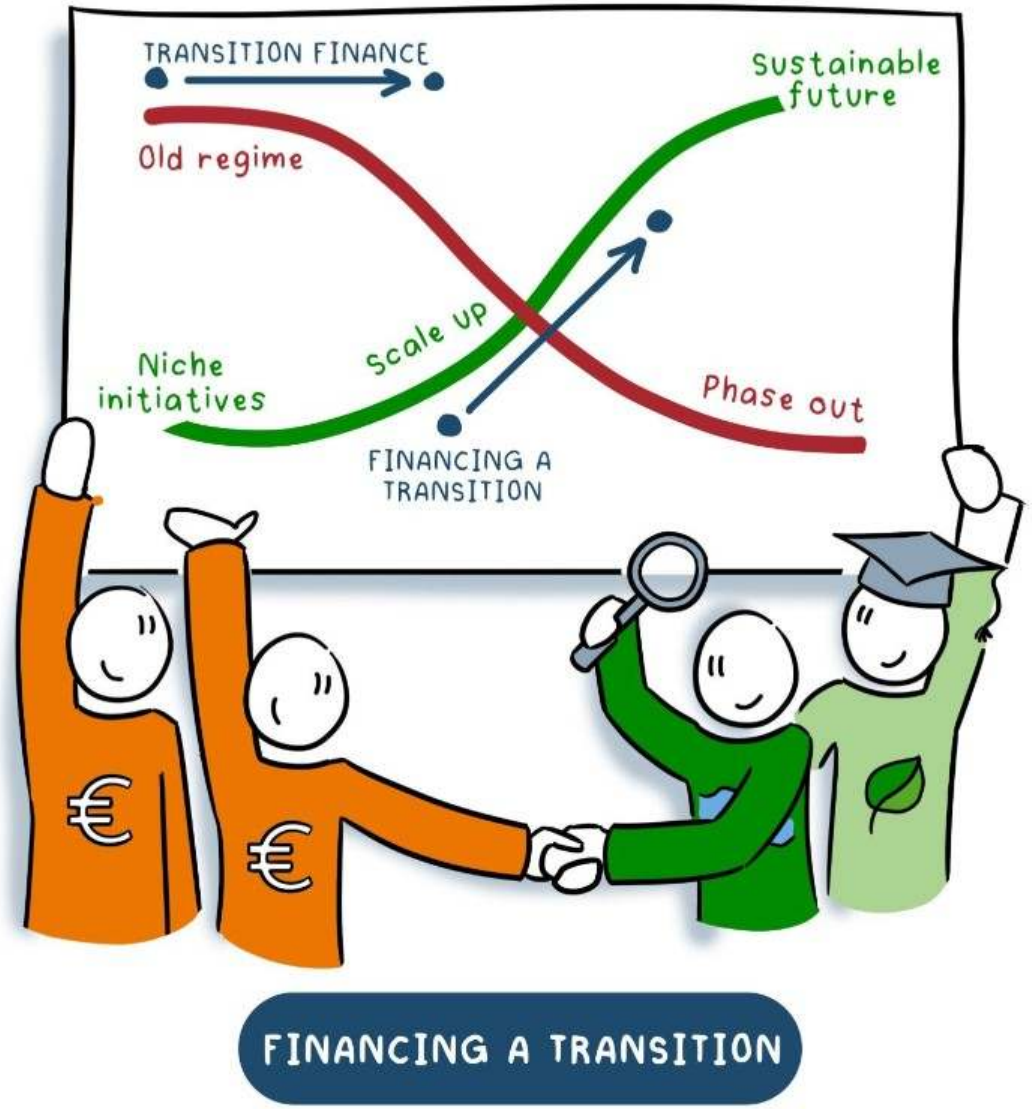

Unep, 2022: State of finance for nature

#2 We staan voor enorme ecologische herstelopgave

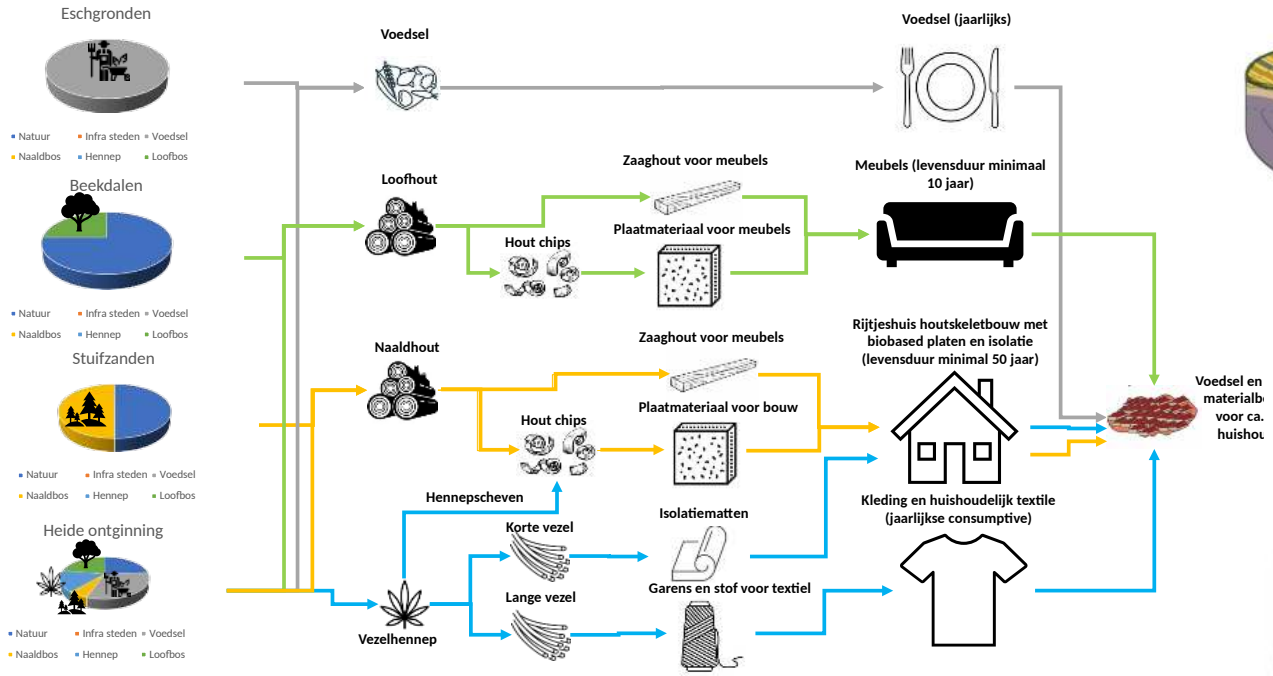
Steeds meer Europees en nationaal beleid ondersteunen NBS

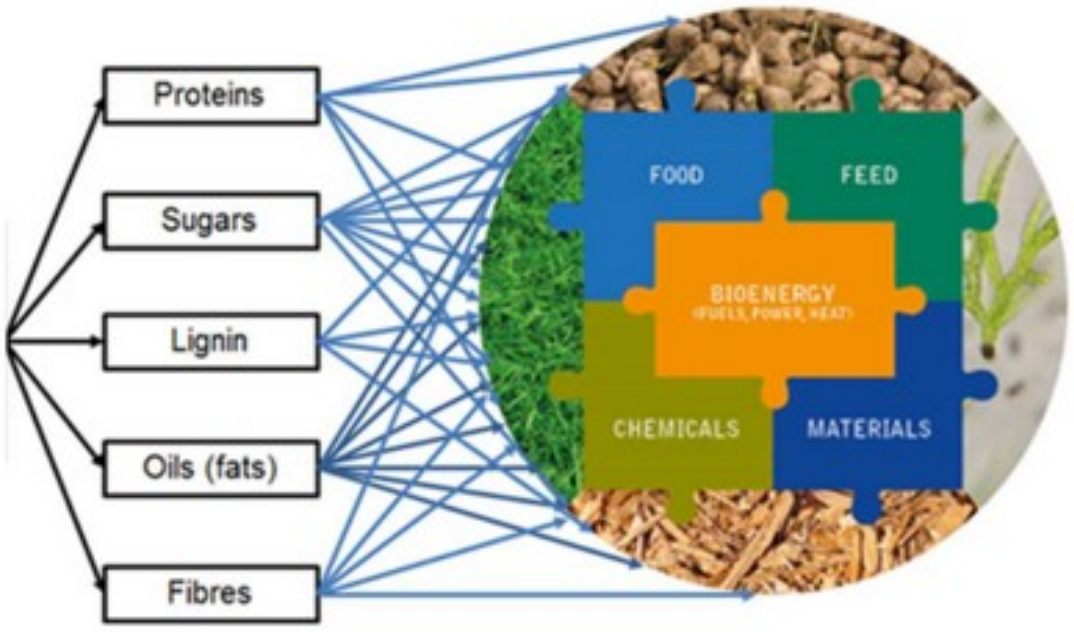
#3 De business case NBS is sterk

✓ Verminderde klimaatschade	✓ 7 miljard per jaar
✓ Verbeterde biodiversiteit	✓ 40 miljard per jaar
✓ Forse reductie stikstofuitstoot	✓ 15 miljard per jaar
✓ Verbeterde waterkwaliteit	✓ 17 miljard per jaar
✓ Forse bijdrage aan gezondheid	✓ 5 miljard per jaar
✓ Natuurlijke koolstofvastlegging	✓ 31 miljard per jaar

#4 Biobased bouwen, kleden, wonen in de lift

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

#5 De kaart van NL2120 is zich al aan het vormen

Opschaling nodig:

Lef, visie, innovatiekracht, doorzettingsvermogen en samenwerking

Meebewegen in de klimaatmarathon

- **Lef, visie**
- **Innovatiekracht**
- **Doorzettingsvermogen**
- **Samenwerking**

©AP

Maak Nederland één van ‘s werelds klimaatkampioenen

Tim.vanhattum@wur.nl